

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Militarismens Fallit

Citation: Larsen, Karl: "Militarismens Fallit", i Larsen, Karl: *Militarismens Fallit*, Nyt Nordisk Forlag, 1919, s. 15. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_18-shoot-idm139929085892544/facsimile.pdf (tilgået 26. oktober 2021)

Anvendt udgave: Militarismens Fallit

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

sø militært Fremstød for at opnaa en Tilvækst af sit Herredømme i Verden (agitatorisk kaldte man det et Herredømme *over* hele Verden, et »Verdensherredømme«). Herigennem kunde Uro, Krig, Nød bringes over Menneskeheden, og denne Menneskehed — eksklusive altsaa de 68 Millioner Tyskere — forudsattes i de store Træk tilfreds med den nuværende politiske Fordeling paa Jordkloden, særligt udenfor Europa, og dens naturlige Tendens til at lægge mere til den, der allerede havde meget. —

Den af militære Idealer og militær Ærgerrighed opfyldte tyske Officerskejser og hans Generaler forudsattes nu at være særligt tilbøjelige og i Kraft af det tyske »Autokrati« at have særlig let ved at bringe saadan Krigsulykke over Verden.

Og Faren i saa Henseende øgedes yderligere af den *anden* Ejendommelighed ved den tyske Militarisme, nemlig en i hele det tyske Folk gennem den almindelige Værnepligts Opdragelse udviklet militær Tankegang.

Med al Krigsophidselsens Overdrivelse er Tyskland bleven betegnet som Nutidens *eneste* militært aggressive Stat, hvis Befolkning alene blev opdraget i militær Aand, og hvis Ledelse tilmed i Kraft af dens autokratiske Princip var lagt i en enkelt Mands Haand uden anden Persons eller Institutions Medansvar indenfor Folket. Herud fra naaede man da ogsaa konsekvent til den Tanke at ville stille Kejser Wilhelm for en Domstol som den

ansvarlige Ophavsmand til Verdenskrigen, paa samme Maade, som man vilde dømme en Privatmand, der pludseligt i fredeligt Selskab gav sig til at trække Kniven og kaste sig over de Tilstedeværende for at plyndre dem for Uhre og Ringe.

Aarsagerne til nationale Krige og ganske særligt til en Krig, der omfatter saa store Nationer og mægtige Interesser som den sidste, er utvivlsomt saa mangfoldige, at Ansvaret aldrig vil kunne lægges paa en større eller mindre Kreds af Mænd, end-sige paa en enkelt Mand, hvor megen afgørende Magt der end synes lagt i hans Haand. De eller han kan allerhøjest komme til at tage en Beslutning om *Tidspunktet* for Krigens Udbrud, hvor de da vil handle efter bedste Skøn og i Henseende til Sindelag og Klogskab maa staa til Ansvar for Historiens — iøvrigt noget lunefulde — Domstol. De virkelige Ophavsmænd til slige store nationale Krige er historiske Forhold, økonomisk Konkurrence, forskelligt Samfundssyn og meget andet, som indenfor de enkelte Samfund forener de herskende med de beherskede i gensidig Afhængighed. Og naar Marskalk *Foch* for nylig har sagt, at »Demokratier som vore *angriber* aldrig; de ønsker at leve i Fred og *vokse* i Fred,« saa turde slige Demokratier saa godt som militære Autokratier gennem den Kejser, der hedder Folkestemningen og hans Organer i Presse og politiske Repræsentationer finde Vejen til baade Forsvarskrigen

og Angrebskrigen, naar Omstændighederne har bragt Situationen til at modnes. Man erindre de demokratiske amerikanske Fristaters Holdning overfor Spanien med dets Kuba og Filippiner og — hvad der ligger særligt nær ved Tanken paa Marskalk Fochs Paastand — den tredje franske Republiks Krigshistorie, som viser, at end ikke de langt mere overskuelige, rene Kolonikrige behøver noget autokratisk Militærregimente for at komme i Stand; thi det kan vel næppe hævdes, at det var det uskyldige franske Demokrati, der blev angrebet i Tonkin, Madagaskar, Marokko.

Hvorom alting er, havde jo imidlertid Tyskland selv allerede efter den første — borgerlige — Revolution af Oktober 1918 gennemført det parlamentariske System, frataget Kejseren Retten til at erklære Krig og slutte Fred, lagt Hæreledelsen ind under den parlamentariske Minister o. s. fr., kort sagt i alt væsentligt afskaffet *den* tyske Militarisme, som Ententens Folk og mange Neutrale med dem betragtede som en hele Verden truende Form for en Stormagts politiske Ledelse.

Og samtidig pidskede et politisk, litterært og folkeligt Tyskland med sandt Flagellantraseri sin syndige Krop ogsaa for *den* Militarisme, der var noget helt andet og uendeligt interessantere i national og social Henseende, nemlig *den*, som betød hele Nationens Gennemtrængen af militær Opdra-